

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr, hatszor küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden negyszer hasábozott próbatús soraért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős soréért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Csütörtök

862.

Junius 15. 1848.

Előfizetési tábla Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utca Szerer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utca Horváth-házban 583d. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Nemzetiségek és osztályok közt béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

Előfizetési hirdetés.

E hónap végével lapunk visszaköltözik rendes szállására, Budapestre. Megjelenik ezután is a mostani formában, valamivel tán még sürebb nyomással, vasárnapot és a főbb ünnepeket kivéve, mindennap. Ára olcsóbb lesz mint eddig: helyben a kiadóhivatalban, félre 6 ft pp., elfogadja a kiadóhivatal, ventur-utca 114. sz. alatt; Pesten ideiglenesen, Geibel Károly udvari könyvtár a Kristóf-téren; vidéken minden postahivatal, az ausztriai birodalomban s külföldön lakók számára a bécsi cs. kir. főpostahivatal. *)

A postamester urakhoz. Figyelmeztetjük önöket barátságosan, hogy mi a szorgalmukért önként ajánlott tiszteletdíjt ezután is ki fogjuk szolgáltatni. Egyszermind kérjük az előfizetéseket jókor beküldeni, mert sok felesleges példányt nyomtatni nincs szándékunk. — A Szerkesztő.

*) Programmunk olvasható a 855dik számban.

TARTALOM. Helyzetünk I. — Megint, tul a Dráván? — Válasz a P. H.-nak. — Fővárosi hírek. — Hírfüzér. — Adakozások. — Ausztria. — Németország. — Franciaország. — Anglia. — Olaszország. — Hirdetések. — Status- és iparpapírok árkelete a börzén.

Helyzetünk.

I.

Nosce te ipsum, — arany szabály. Csak az képes tévovás nélkül intézni lépteit, ki magát, körözését, az elemeket, mellyek reá hatást gyakorolnak — ismeri.

Tekintsük először kül-, azután belviszonyainkat. Magyar- és Erdélyország, mellyeket hála a gondviselésnek — ezentúl csak egy név alatt *) fogunk említeni, keleti Európának azon pontját foglalja el, melly a népek vándorlása idejében a középkorban a nemzetek vendégfogadója volt; fel- és letűntek benne a népesládok, mint futó csillagok, s helyüket új és új rajok váltották fel, — melly az új korszak kezdetén, midőn Amerika felfedezése, a reformatio, a tudományok s mesterségek feleledése által sebes haladásnak indult civilizációt a török barbarismus vég enyészettel fenyegeté, a rohanó árnyak útjában állott, mint szikla, mellyen a hullámok megtörnek ugyan, de folytonos erős csapdásai által üreget vájnak benne, hová a víz behatván, lassankint porlasztja, emésztí azt, szerence, ha feneke alá nem bírja magát beásni, hogy végre helyéből kimozdítsa.

Ez hazánk képe a romboló vihar után, midőn a kontyos szomszéd rónáinkról kitolatott. Számban s erőben megfogasztá a magyart az egyenetlen esata. Sorait német, tót, rác, ilir, oláh stb. befogadásával, lón kénytelen pótolni, kik nem hogy erősítették volna, de folyvást olvasztották. Mindazáltal, mert kemény sziklaként állott, alapját egészen alááni századok óta sem sikerült.

Magyarország jelen időben is olly nehéz állást foglal el keleti Európában. Körülözlve számban hatalmas szláv, és számban s miveltségben egyaránt erős német elemektől sorsa most is az, melly sziklái a háborgó tenger közepén, melly felett innen is onnan is a hullámok özvecsapni fenyegetőznek.

Németország jelenleg nagy munkában izzadoz. Eddig több mint harmincz kisebb nagyobb darabokra szagztatva

*) Talán csak egy összetett név alatt — akarja érteni szerző? Mi az egyesülést a név eltörlés által épen nem véljük hiven kifejezettnek, sőt inkább sértőnek minden erdélyre nézve és így czéllellenesnek. Az egyesülés által Erdély nem lesz semmivé és így nevét sem vesztetheti el, — nem fogja elveszíteni, arról jót állunk akárkinek; — hanem, valamint a férjhez menő leány felveszi azon férfinak vezetéknévét, kivel egyesül: úgy Erdély is az egyesülés által vezeték nevet veszen fel s lesz az egyesült két országból: „Magyar- és Erdélyország.” Tökéletesen meg vagyunk győződve, hogy más cím ki nem fogná elégiteni Erdély fiait. Aztán csak hiába való próba is az az eltörlése Erdély nevének, mellynek más sikere nincs, mint a bosszantás. Van-e példa rá, hogy Kr. u. születése óta, sőt még eppár ezer évvel is az előtt, valamely ország elvesztette nevét, melly azt, mint független vagy annak bizonyos nemével élt status viselte? Görögországnak eltűnt-e neve azért, hogy státuselete ugyszólván meghalt? és épen így Hispania, Gallia stb. — És azért, hogy Skoczia és Irland, Angliával egy korona alatt egyesültek, elvesztették-e nevüket? és ámbár egy parlamentjök van; nem „Nagybritannia és Irland”-e ma is az angol királyságnak diplomatikus neve? nem tartották-e meg maig is régi nevüket azon tartományok, mellyek az előbbi revolúciók destrualó és centralisáló hatalma által az egy és oszthatlan Franciaországba olvadtak? nem látjuk ma is azoknak neveit a legújabb földabroszokon, u. m. Alsace, Lorraine, Provence stb? Kár hogy mi magyarok olly sokat bajlódnak a felületességekkel? A csupa nevek feletti harcban képesek vagyunk feláldozni magokat a dolgokat is. A horvátokkál viszályunkra legmérgebb anyagot, mult országyülésünkön, a „Horvátország” neve feletti keserü viták szolgáltaták. Ebben áll a valódi sujtásosság, melly nyavalyában tán azok szenvednek leginkább, kik nem győzik eléggé üldözni gunyaikkal a sujtást és a táblabíróit. — Szerk.

hasonlított egyes vesszőszálakhoz. Most e szálakat egy csomóba igyekszik összekötni, melly ha sikerül, ez leend a csomóvessző, mellyet mint a hatalom jelképét viendi a licitor Németthon consula, a megválasztandó császár előtt. Szívünknek mélyéből kívánunk sikert a nehéz vállalathoz. Mert kívánatos ránk nézve, hogy legyen Németthon, a polgárisodás középpontja, Európa magköve, erős és hatalmas. De nem titkolhatjuk el, miszerint óriási nehézségekkel fog járni a vállalat. Hogyan oldatik meg a csomó: mennyi hatalmat bocsásson ki minden egyes fejedelem tartomány kezéből, s tegyen le a közösen választandó császár, országgyűlés, országtanács kezébe? Hogyan lehetend az itt is ott is felmerülő féltékenységet, irigykedést megkérlelni? Erős lesz-e valóban a felállítandó középponti hatalom? mi nélkül pedig nincs üdv. Ki lesz a császár? porosz-e? ausztriai-e? vagy más harmadik? s ezen utolsó esetben miképen bir amazokkal, kik talán a német-szövetségben kívül maradó erőkkal is rendelkezhetnek? Szóval ollyan lesz-e a német hegemonia, mint volt a régi görög, melly a peloponnezi háborúval saját erejét emészté fel?

En legalább azt hiszem, a német hegemonia előbb nem szilárdul meg, míg Éjszakamerika példájára nem alakítja magát. *) Addig pedig, míg ezen respublikai formákat megbírná, magában fog habórogni, mint Balaton; kifelé kevés, vagy mi erőt sem fejthetend ki.

A német elemből Ausztriának sorsa kiválólag hat reánk, levén három századon át egy boldogtalan házassági viszony osztályosai. Ha meg akarjuk Ausztriának vagyis Bécs városának martius 13ka ótai viseletét bírálni, az valóban minden kritikán alul van. Roszul esik az embernek egy virágzó főváros néperől kiesinyló véleménynt mondani. De az igazság minden tekintet felett áll. Bécsnek viselete máj. 15én s 26án semmivel sem volt okosabb, mint a tinóé, melly egész télen jászolhoz kötve áll, s a mozgástól elsokott, tavaszkor szabadon bocsátván adig ugrál, addig nyargalózik, míg vagy lába kimarjul, vagy épen verembe esik. Bécs martius 13án szabadsághoz segítette a magyart. Ezzel erszényét ugyan meglehetősen meglapította; de emberhez méltóbb, szabad letne — mellyet a magyar s német elem egymást kölcsönösen segítve kivándolt — alapját vetette meg. Bécs május 15én s 26án a szláv elemnek tön hatalmas szolgálatot, de nem a közös szabadság, hanem a közös szolgátság érdekében.

Az osztrák birodalmat hosszabb ideig mi sem tartatja össze. Mint lombikba vetett vegyülék alkatrészeire oszlik fel, úgy porlik szét a mozaik birodalom is. *) Osztrákország, Tyrol, Stájerhon s a többi német részek természetes szövetségük Németthon felé gravitálnak. Ott közös szabadság, közös polgárisodás áldásai várnak reá. Bécs mondjon le a birodalmi főváros dicsőségéről. A nap alatt mi sem állandó. Elégedjék be mult mesterkelt nagyságával, melly nem természeti helyzetéből folyt, hanem mit egységyedül a habsburg-lotharingi dynastia kölcsönzött neki.

Amde Bécsnek ingadozása, vagy ballépései nekünk magyaroknak is sok bajt okozhatnak. Nem említve a pénzs kereskedési viszonyokat, mellyek száz meg száz szállaknál fogva Bécseszel összebonyolítottak bennünket, minélfogva Bécsnek bukása sokat közölünk magával ránt; nem említve a pénzerisist, mellyet egy osztrák status-banquerotte előidézend, s melly már sokáig el sem maradhat; —

*) Szerző optimismusába mi is könnyen bele esnénk, ha felhoozt analogiájában inkább antithesist nem látunk: Éjszakamerikát a vlágtenger környezi, s ez, mint tudjuk, nem hogy ellensége, sőt épen barátja a respublikáknak; de Németországot egyfelől a szláv tenger, másfelől a francia respublika veszi körül. Valódi republikanismust még egyikben sem fedeztünk fel. Ezt nem kell elfelejtünk, ha hasonlítani akarunk. — Szerk.

*) Ha már a chemiába mentünk, hasonlatosság után, engedje meg sz. azt tovább vinnünk: Ha valamely reagens hatása alatt — p. o. a revolúció alatt a birodalom — egy test szétbomlik, abból még nem következik, hogy alkatrészei többé egy testet együtt ne képezhessenek, sőt igen; — csak hogy egészen új formák alatt. — Szerk.

Bécs elleneink vagy barátink erejét nevelheti a szerint, mellyikhez áll. Németországgal természetes szövetségünk, Csehországgal egyesülten veszélyes szomszédunk. *)

S még eddig nem ment át a Rubikonon. Még örülni sincs, de kétségbeesni sincs okunk.

Az olasz tartományokról akkor szóllandok, midőn egész Olaszhon állását veendem szemügyre.

Lássuk most a szlávokat. De ezt hagyjuk holnapra.

Pozsony junius 11.

Megint „tul a Dráván.”

Az a bán még sem ollyan magyartaló, mint sokan et akarják velünk hitetni. — A junius 5dikére hirdetett ország-vagy tartománygyűlés csakugyan megtartott Zágrábban, minden czerimoniával, mint az alábbi közt lemenyéből meg fog tetszeni. Ó excája annak rende szerinbeiktattott báni hivatalába a karloviczi patriarka-érsek által, és ezalkalommal egy — meg kell vallani — pompás beszédet tartott. E beszédében fontos vallomásokot tesz ő excája, hogy t. i. az ő, valamint a horvát nép kívánsága egyaránt a Magyarországgal való egybeköttetést fejezi ki; hogy a 800 éves szomszédági viszony is tanácsolja a köztünk támadt viszálykodást barátságosan eligazítani; hogy a magyar korona az ő hazájának is koronája, és a velünk való egyességet csak ugy akarják a horvátok fentartani, ha a magyar korona azon dynastiától, mellyet az ő koronájok is ékesít, el nem válik stb. Mi nem kételkedünk soha a bán dynastiai hűségében, a mint ezt nem régiben is kitejeztük; épen olly tulságosnak tartottuk az ő separatistikus irányra feléli aggodalmat, mint tulságosnak tartjuk az ő aggodalmát a magyarok separatistikus irányra miatt; elismerjük, hogy midőn a népiségek szabad kifejlődésének bajnokává teszi magát, teljes jogában van, de azt hisszük, hogy midőn a magyar korona alatt egyesülni népek jogegyenlőségét követeli, nem forog eszében valami olly külsősbéli egyenlőség, millyen a nyelv, kaput és süvegbéli egyenlőség, a mi a legzavarosabb tarkaságot, valóságos babeli statust fogná eredményezni és legkevésébbé egyenlőséget; azt hisszük, hogy lényegesebb egyenlőség után vágyik, melly midőn szabad kifejlődést enged a társaságban minden népiségeknek, azokat mindnyájan egy politikai nemzetiségben foglalja össze, mi nélkül sem ben sem kün erős és tisztelt státusegységet alkotni nem lehet; mi nélkül okvetetlen épen az fog bekövetkezni, mivel most minket egy kissé alaptalanul vádol forró hazafi képzeldésében, t. i. egyik vagy másik fajnak kényurasága; azt hisszük, hogy az a magyar kényuraság, mit most lerázottnak hirdet a vitéz bán, tán nem is létezett mássutt, mint déli heves phantasiájában, legalább a horvátok legdicsőbb ivadéai, a Zrinyiek, Frangepánok stb. soha sem panaszkodtak róla, s hogy most olly valóságos törzsszós magyarok, mint Bornemisza, Lentulay stb. hőködnek a magyar elnyomás ellen, valóban több mint neveltséges.

Mindezek után tehát nekünk egy kissé don-quisti fényben tűnik fel a bán dynastiai és nemzeti lovagiassága, minek koronáját azon turcsa fogalom teszi fel, mellyet ő excája a magyar kormányról formált magának, miszerint t. i. ez a királylyal nemcsak hogy semmi törvényes viszonyban nem áll, hanem azt magától és önhatalmulag egészen függővé is tette, és így a monarchiának alapját megrázkodtatta. — Mi azt hisszük, hogy a bánnak dynastiai buzgósága nem sokára fel fog világozodni; át fogja látni, hogy a mit a király és nemzet együtt közakarattal végeznek, nem lehet nem törvényes; hogy a magyar király azért, mert ideiglenesen hatalmát átruházta, nem mondott le róla, s mihelyt köztünk megjelenik,

*) De hát ha sem Németországba fel nem olvad, sem Prágának alá nem veti magát? Hiszen a prágaiak követelése még ollyan messze sem megy, mint a mennyit mi már kivittünk. Valóban e dolgokról sat, hozzávetőleg szóllani, de elhatározólag itélni most még teljes lehetetlen. — Szerk.

jedvek. Ministeriumunk mindaddig mit sem tudatott, annyit azonban a főkörmányhoz közel álló tisztviselők is beszélnek, hogy tegnap ministeri tanács volt, mellyen jelen volt Csányi, a Mura-vidéki biztos is, hogy az ország minden hatóságaihoz gyors futárok küldettek azonnali általános felkelési parancsral, mert mind a horvát széleknél, mind a csajkás kerületbe becsapás történt; — beszélnek, hogy a ministeri placatum, melly mindenről tudósítandó, már nyomatik s annyi bizonyos, hogy futár ment Innsbruckba is, s felsége azonnali lejutását sürgető felirást vive.

Két szerémi ifju tisztviselő azt beszéli, hogy Cserevicsen ebédelt (Szerém megyében 1 1/2 ór. Péterváradhoz), hogy a bíró berohant s kérte őket, futnának el azonnal, mert fegyveres tömeg közeleg. Ők ladikba ugráltak, a megérkezett tömeg utánok lött, de mégis szerencsésen megmenekültek.

Az újvidéki kereskedők, kik néhány nap előtt jöttek, nekem is azt beszélték, hogy a mint gyanítják, titkos kitérés előmozdalmak voltak az egész vidéken, s hogy 6ik juniustól lehetett félni. Most azt beszélik, hogy 800 szerb jött volna által, nem gátoltatva sőt örömmel fogadtatva a csajkásokhoz; kiknek egy része hozzájuk állt, a tömeg ellátva a csajkásoktól kapott 8 ágyuval Újvidékre tört, hol a kapitány Stratimirovics György a karloviczi conventiculum egyik főtenyezője elibök ment, a város most hatalmukban s Pétervár veszedelmében van, oda menekült sok újvidéki s maga Cserevics is.

A kitérés egyszerre történt meg, a határtól Beeskerék s Kikinda felé tekvő több falukban is, a határmeleg népsége többnyire rácz, s fölötté felthető az is, hogy a csajkások mind hozzájuk szegődnek.

Újvidéken van ugyan egy zászlóalj magyar gyalogság s egy század lovasság, de mit tehet ez annyi fegyveres ellen.

Beszélik azt is, hogy Bács több faluiban éjjel megöltetett volna a katonaság.

Mit tesz ministeriumunk nem tudom, mint hallom holnap egy felszerelt gőzhajó indul le, igen, de ha már elpártoltak a csajkások, s ha nem is, mikint megye le Karloviczig, hisz az újvidékiek ágyui, Cserevicsnél, hol a Duna nem széles, meggátoltatják az előrehaladást. E gőzhajónak előbb kellett volna ott lenni; hogy ez nem történt meg; annál nagyobb hiba, mert a ministerelnök erre fel volt szólítva, hogy ez megtörtént én kétségtelemül tudom, a felszólítás május 12kén történt oly férfutól, ki jól ismerte a csajkások érzelmeit.

Itt valami Pollit nevű újvidéki kereskedő, ki az alvidékről jött, fogatott el, ugy szinte Kókán egy Kmethy nevű győri juratus is, ki a parasztokat izgatva, s kinek vallásából furcsa dolgok fognak kiszülni, oly dolgok (ha t. i. igaz, mint jól értesültek beszélnek), mellyek által jól meg fog gazdagulni a magyar financia.

Egyébiránt tegnapelőtt óta megszűnt a toborzás, — mert mint mondatott nincs szükség több katonára.

Epen most hallom, hogy a ministerium 10,000 puskáról s 40,000 hadikaszárról rendelhet; — a kasza hatalmas fegyver, ide vele — a koczka el vetve, ki győz — okvetlenül mi, ha megmutatjuk, hogy éltet érdemlő nemzet vagyunk. — Holnap többet*).

Hírfüzér.

— Hajnikot a szászok Szebenben elfogták, mert a b. Puchnerhez szóló minist. felhívást Marosszékről Szebenbe mentek ur közben adván át, nem tudá kilitét kibizonyítani; emissariusnak tekintették s 84 óraig le volt tartóztatva, míg a kolozsváriak feljelentése folytán a kormányzó rendeleténél fogva szabadon bocsátatták. Allitása szerint a szászok legnagyobb illedelemmel s gyengésséggel bántak vele fogsága alatt.

— Némely pesti lapok írják, hogy a Zanini ezred egy csapatja Zágráb megye határszélén az ottani polgárkatonasággal tetteles összeütközésbe jött. Ez tán ugyanazon eset lesz, mellyet az Opposition után közlének a határörök és zágrábi nemzetörség közt történt összeütközésről.

— Gróf Erdődy Ján. fumei kormányzó május 24. érkezett meg rendeltetése helyén és közlekedéssel fogadtaték, 27kén foglalta elnöki székét, és Buccariba azonnal katonaságot küldött az ottani közpénztárak fedezésére.

— A Hazánknak Ozoráról (Tolnam.) írják, hogy ott a nép nincs megelégedve a választási qualificationról szóló törvényekkel (?); tetemes kárt is tettek az uraság rétfjein s szántóföldein; de Bezeródi Istvánnak sikerült őket szép szóval megnyugtanni. — Az urod. tiszték itt minden hazai lapot olvasnak; a földesuraság, külügyministerünk, egy tisztét sem bocsátá el, míg más urodalombeliek számtalanon kenyerőket veszve nyomorognak.

— Kosuth nyilatkoztatja a P. H.-ban, hogy ígérkezett ugyan Kecskemét városát képviselni; miután azonban tapasztalá, hogy nevét egy párttöredék akarja csel-szövényül némely népszerű követjeleltek megbuktatására használni, ígérte visszavetve.

— A P. Z. oda módosítja a magyar bankjegyekről általunk is közölt tudósítását, miszerint azokat nem Wal-

*) Levelező urat arra kérjük: jól válogassa meg híreit, nehogy azok később oly koholmányoknak bizonyuljanak be, mellyek csak rémitésre voltak számítva. Mert ez nekünk nem feladatunk, sőt épen az ellenkező az. Ezt kérjük, tartsa figyelemben. Aztán irján kissé gondosabban, — s a datumról se feledkezzen meg. — Ezt ne vegye rosz néven. — Szerk.

zel fogja készíteni, s csak műszereit és ügyes embereit engedé át a statusnak, és ez saját igazgatás és hivatalos felügyelet alatt fogja a papirt készíttetni és a jegyeket nyomtatni.

— Hg E-zterházy megtevé a rendeltetést a pesti nemzetörség számára ígért algyúknak fraknoi várából a fővárosba leendő szállítása végett.

— Nyikos Ján. budai asztalos egy, két kerékre alkalmazandó gépművet talált fel, mellyel bármily hajót vízfolyás ellen 12 óra alatt 12 mértföldnyire remél hajthatni. *)

— Pesti lapok szerint az ottani összes katonai helyörség Horvátország felé fog indittatni, és az ikervárosban a legközelebb kellőleg rendezendő nemzetörség által póttatni.

— A bécsi hadügyminist. jelentést tön Budapestre, hogy a birod. fővárosban tekvő Wasa gyalog ezred két zászlóalja már kikapta a rendeletet Magyarországra indulásra.

— A fővárosi lapok egy része hatályosan védi a Galicziából hazajött huszárok tettét, mint a hazaszeretet szintolly magasztos mint ritka példáját a katonaságnál. (Kényes kérdés.)

— Az asztalos- és lakatos-legények más munkásokkal nyugtalanokodnak és csoportozatokat tartottak Budapesten, sőt petitiót is nyújtottak be a ministeriumnak az idegen munkások- és iparosoknak, főleg a nevezetes gyárokból eltávolítását sürgetőt, noha az ó-budai hajógyár kimutatása szerint az ottani munkások 3/4-de magyar; sikerült ugyan őket egyelőre megnyugtanni, de azért, ha követelések nem teljesülne, megtámadással fenyegetőztek. — A minist. utasítá a városi hatóságot a külföldi iparos segédek vándorkönyveinek megvizsgálására, hogy Magyarországon tartózkodásuk ideje kitudassék.

— A ministerelnök Innsbruckban levén, ideiglenesen gr. Széchenyi közelek. minist. helyettesíti őt.

— A pesti utca-lámpák száma országgy. alatt megkötöttetik.

— Mocsonyi ur a haza oltárára tett 30,000 pengő tőjához újabbán még 5000 p. ftot adott. — Szabolcs megye 900 önkénytest állított.

— Buda városa a hadügyminister parancsára katonailag véve két fokrületre osztatott.

— A hadügyminister javaslatot tesz a ministeri tanácsban a kir. helytartó számára azon jog kieszközlése végett, hogy a magyar hadseregénél a főbb tiszteteket is ő fensége nevezhesse ki.

— A P. Z. szerint Pest megyében egy ifju fogatott el (Kmetty győri acad. tanítónak fia, mint az Ungar és Opposition írják), ki vallomása szerint előkelő személyektől volt megbizva a nép izgatására, mit már több megyében meg is tön. További vallatásából azonban hihetőleg állításának valótlansága fog kiszülni. Az Ungar hőbortos kalandornak mondja őt.

— Mohácsra a városi tisztújítás a törvény és a minist. rendelet ellenére a városi tizedek szerint, legnagyobb zavarban, az értelmiség kizártával tartaték meg; bíró lón Borbély György földműves, albiró Vidák J., ki irni s magyarul nem tud, kapitány Sztanovics Ján. ismeretes ilir izgató; a tanácsnokok közül irni egyik sem, magyarul igen kevesen tudnak. A választás erőszakkal történt; orvoslás váratik a ministeriumtól.

Pozsony, június 14. Ma déltájban örvendetesen lepöttünk meg. Egyik magyar, Wasa ezredünknek egyik zászlóalja érkezett partunkhoz gözösn, Bécsből. A vitéz szittya faj, a mint közel ért Pozsonyhoz, örömrivalgásokba tört ki s tábori zenéjének hadi melodiai közé „Éljen a magyar haza! sat.” kiáltásait vegyítette. A parton az itteni örség zenekeara fogadta s míg itt több előkelők által meglátogatva, magyar vendégszeretettel fogadtatott, s a szükséges élelmi szereket a hajó felvette, a két zenekar — egyik a hajón, másik a parton — felváltva lelekesíték a vitézek hazafi tüzét; mire ugyan nekik nem volt szükségük, mert alig várhatták a zene pauzáit, hogy újra meg újra nagyobb tüzzel törjön ki, a haza, a magyar szabadság, a nádor éljenzése. Egész a könnyekig voltunk hatva hazánk ezen hű fiainak lelkesedésén. Mindeniknek egy bajnok nézett ki szeméből, s mindeniknek azt látszott hirdetni tekintete: míg mi élünk, addig a hon is élni fog! — Holnap a másik zászlóalj is le fog hajóközni Budapestre.

Mult éjszaka 11 1/2 órakor érkezett ide gözösn gróf Batthyány ministerelnök ur Innsbruckból; a hid azonnal ki nem nyitthatván, csak éjjel utáni 2 órakor folytatá útját Pest felé.

Ugyane gözös azon tudósítást is hozá, hogy Prágában gr. Thun Leot a szlávok, mint árulókat elfogták; Windischgrätz katonaságával együtt a városból kiszorítaték, de oly kedvező álláspontot foglalt el, hogy összelöveheti a várost, melly torlaszokkal van elzárva.

Adakozás. Márko. Sokszor hallottam már említeni, hogy a kath. papság nem bírja népének igaz bizodalmat. Hála az égnek! hogy ez nincs mindenütt így. — Igen, hol tulzott szigorúsággal párosult vétkes fukarság bélyegzi az egyház szolgáját; hol önviselete szembezőköleg ellenkezésbe jő a keresztény morállal; hol megelégszik csak szóval, de nem egyszermind példával tanítani, holott nagyobb figyelemmel kísérik a pap életét mint be-

*) Ez ugyan lenne haladás a ráknemben! Hiszen a gözég legalább kétszer oly sebesen hajtja a hajót. — Szerk.

szédét; hogy ott kevés az irántai bizodalom, szeretet és ragaszkodás, — könnyen elgondolható. Azonban engedje meg a t. olvasó közönség, hogy épen most, midőn a kölcsönös bizodalom- és összetartásra, valamint a leggyorsabb segedelemre oly annyira szükségünk van, egy olly egyént mutathassak be a nevezett helység buzgó lelkipásztorában, ki megértve a haza szivverható szózatát, és fölkarolva annak szent ügyét, kevés de hathatós szavakkal szólítá föl egybesereglett híveit a haza rendkívüli szükségére áldozni. Szavai nem hangoztak el mint a pusztában kiáltó, mert ő nemcsak a szavak, hanem a tettek embere is. Az ő és egész háznépe szép példáját követvén a helység összes hívei, rövid idő alatt 152 ft. 27 kr. p. raktak le a haza szent oltárára, melly kevés idő mulva rendeltetése helyére el is vitetett. — Köszönet buzgó polgártársak illy gyors áldozatért. Isten áldása kíséren. — Ipolyi F.

Pozsony, jun. 11kén. Aldozzon kiki tehetsége szerint a közjóra, s az imádott haza mentve van; e magasztos s a valódi honfi keblét dagasztó örök igazságtól vezéreltetvők az akadémiai és lyceumi lelkes polgárok, midőn értvén, hogy a hon vesz fenyegeti — szövetkeztek szimműnek előadására, annak tiszta jóvedelmét a hon védelmére fölajánlandók. Szeplőtlen honszeretett szülte lelkesedésük több mint egy akadálylial kényteleníteték küzdeni; de azért szilárd akarattal nem tört meg a nyomasztó akadályok halmazán, nem a részvétlenség tagyasztó hidegég. A kitűzött cél szent vala, s ez elég arra, hogy ifju polgártársaink tette gyuljanak. — Megerle ur a városi színház bérnöke, nem lévén képes a mindennapiságon tulemelkedni, színházának átengedéseért 200 forintnyi összeget kívánt, s ez neki megadott. Ezen tetemes bért, habár nem akarjuk is honfiutlan zsarlásnak nevezni: de a tiszta honszeretet szárnyain olly szép magasságra emelkedett ifjuágunk irányában minden esetre gyengédelen, s tulterhelő követelésnek találjuk, egyébkint Megerle ur vegye köszönetünket, hogy a német színház magyar ajku nőszemélyzetét kegyeskedet átengedni!

— Adatott pedig f. hó 7én mint e lapokban már röviden érintve volt Szigligeti Ede: Rab című szimműve, nem épen nagy közönség előtt. Az annyiszor méltatlanul gyanúsított, sőt kigúnyolt aristocratián kívül a városi polgárok közül alig vala egy kettőből szerencsénk; pedig uraim! közületek is sok tudja a honboldogító nyelvért, ne vessétek azt meg! — A derék ifjak elkövettek mindent, hogy a résztvevő közönségnek valódi élvezetet szerezhessenek, s alacsony hízélgés nélkül tiszta öntudattal állithatjuk, mikép a rendes színészekkel is vételkedve — várokozásunkat nemcsak kielégítették, de jóval felül is mulák. Szabadjon azért a tüzről pattant fiatal polgárokat névszerint is bemutatunk, mert megérdemlik, hogy a haza ismerje őket. Senor (Licht nagykereskedőt) Henriczy (Kövesdi Péter ügyvédet) Úrge (Buzgó Pál közbirtokos) Tomka (Ferkét) Boronkay (Daróczy földesurat) Krajován (Bókolit) Gerzso (Poplaveczet) élethűen személyítették. — Ifju polgártársak! fogadjátok a jók nevében nemes működésétekért forró köszönetünket; mi hinni akarjuk, s ez olly jól esik nekünk! — hogy ott sem leszteket utolsók, hol a haza megmentése forog kérdésben; mert ugy vagyunk lelünkben meggyőződve, hogy a melly honnak ifju polgárai a közügy iránt annyira lelkesülvők, mint ti, annak bukni, annak elenyésznie nem lehet, nem szabad. Eljete! *) — Ferenczy.

AUSZTRIA.

Bécs csendes — legalább külsőleg, de a lakosok kedélyét a szenvedélyek, a politiai izgatottság legnagyobb mértékben lázas állapotban tartják. A munkások mozgalmi, a socialismusi forrongások, miket az egyetemi köznyelmu s rövidlátó politicusok előidéztek, minden más kérdést háttérbe szorítanak s olly kínos zavart okoztak, mellyet természetesen úton elhárítani, sem az ideiglenes bizottmányoknak, sem az academiái legiónak nem áll hatalmában. Bécs városának e pillanatban 20,000 munkást, kik a vidékről becsődülésekkel naponkint szaporodnak, kell tartani és munkával ellátni Illy költség (havonkint 400,000 ft pp.) sokáig elviselhetetlen. Az anyagi terheknel még sokkal aggasztóbb azon erkölcsi veszély, mellyel az előbbi tudatlanságából rögtön politiai öntudatra ébredt, s félreértett teoriák által föltüzelt proletarius sereg fenyeget. Még most hisz és bizik ifju vezetöiben, a tanulóknak; de ki tudja meddig fog ez tartani? Már a napokban sikeretlenek voltak a tanulóknak intései, midőn a munkásokat le akarták beszélni, hogy az olaszországi sereg számára a toborzást ne akadályozzák.

NÉMETORSZÁG.

Frankfurt, jun. 6kán. A tegnapi szövetségi ülésben Wrangel tábornoknak a szövetségi hadsereg fővezérének jelentése olvastatott fel Jütlandnak és északi Schleswignek a német seregek általi elhagyatásáról, mellyben egyszermind további utasítást kér. A gyűlés kinyilatkozatta, hogy semmi politiai ok fen nem forog, melly e nevezett tartományok ismétli megszállását gátolná, s Wrangel tábornok Schleswignek a dánok által ujalag megszállott részét tudni fogja megmenteni. Ez az első példa, hogy a szövetségi gyűlés tekintélyét az egyes kormányok felébe emelte. De igen kétes, vajjon a porosz és hannoverai seregek fognak-e előnyomulni a gyűlés felszólítására, miután királyuktól ellenkező parancsot kaptak. — A nemzeti gyűlésben Hoffkens azon nevezetes indítványt tette, hogy a cseh választási ügyek megvizsgálására bi-

*) Vettünk a t. beküldötől 52 pftot s a maga helyére utasítandjuk. — Szerk.

